

Paulunê papia namatanja gêdênj lau KORINTI

Paulunê papia namatanja gêdênj lau Korintja nec nac tau keto binj, tanj kélênsônj lau buña e sêsa nênj lênj to sêkênj gêwiñ kwalec nanj. Binj amboac tonanj kélênsônj gôlôac, tanj Paulu kêwaka sa anja malac Korint nanj gêwiñ. Gêdênj têm nac tau gêmoa nê, Korint tonanj lau Helen nênj malac to sêcluj towae tenj kêsa panj wanj gamênj-gamênj nalênj, tec lau jaba toê-toê sêja sêmênj-sêja sêmênj njapanj, ma gagedô taêsam jasênjgônj malac tau kêtuj têlê. Lau Rom sêjanjo sugac, tec sêkênj kêtuj gamênj Akaija namalacsêga. Binj amboac tec kêlainj Korintwaganênj waenj kêtuj tapa gêja gebe malacm têtulu genj sêjac njawae e têtuj awa njatau. Lau mêtê tokauc êsêac, tec sêkwê nênj andu to sêmasanj nênj gênj njagêdo samob e njakatu njajam êndu. Binj mockainjona to sec ôlinj njakalacga gêjam sêga anja malac tau. Sêjam sakinj gêdênj anôtôi jaba njanô lasê.

Binj tanj kêkênj wapac Paulu tau ma gebe êkôninj enj tanj nanj, tonec gebe Gôlôac Korintga gêwa tau kêkôc-kêkêc. Lau buña têtuj palê gêdênj sec ma sêmêtôc lau tobijnj jageo, go binj lauo to gêc sênam taunja ma semoa sêwiñ taunja to binj njalêlhm epenja ma Gôlôac Dabunj njagôlinj to njanô anja Njalau Dabunj nê ma binj njacmatê dêndi sanja. Paulu kêpuc binj tonanj naj nam e kêkip sa tonjanôgenj ma ketoc Njawae Njam kêmêtôc binj lensônj tau nalênj.

Anja môkêlatu 13 enj kêwaka têtac êwiñ taunja sa gebe Anôtônê moasinj njajamanô tau gedênj nê

lau. Lau kêtôm nom ñagamêngen sêhông bin tagen tonan kêtutôn êsêac e moae kêlêlêc buku tau ñamin ñagêdô su.

Ñadênan

1. Paulu gêjac m nê bin 1:1-9
2. Gôlôac gêwa tau kêkôc 1:10–4:21
3. Awêlagôc ñac sênam tauñ ñapepña 5:1–7:40
4. Lau buña to lau samuc nêñ bin 8:1–11:1
5. Lau buña sêlic nêñ om nagôlin 11:2–14:40
6. Killsi gêdi sa gêjac kamoalêc lau buña dêndi saña 15:1-58
7. Sêkêñ da gêjac lau buña Judaianña ñawae 16:1-4
8. Paulu tau nê bin ñagêdô ma gêjac mata nê papia 16:5-24

Paulu gêjac m nê bin

¹ Kilisi Jesu nê aposolo aê, Paulu, tañ Anôtô taê gêjam kwanangen tec kêkalem aê nan, agêc lasic Sostene ² aêagêcma bin êndên Anôtônê gôlôac amac, tañ anghôn Korinti nan. Kilisi Jesu kêkên amac atu Anôtônê lau awin samob, tañ awen gêôc aêacnên Apômtau Jesu Kilisi nê ñaê kêtôm gamên samobgen. En kêtutôn aêac to êsêacnên Apômtau.

³ Tamenj Anôtô agêc Apômtau Jesu Kilisi nên moasin to binmalô êndên amac êwac.

Paulu gêjam danje gêdên noc Anôtô

⁴ Aê gajam danje gêdên ñoc Anôtô kêtutôn amacña ñapan, gebe en kêkên Kilisi Jesu kejon moasin wackêmoasin amac. ⁵ Ñac tau tonan kêkên amac atu lau tolêlôm gên samobña, atu lau tolêlôm bin tokauc samobña amboac tonan. ⁶ Tec ñawae, tañ gêwa Kilisi sa nan, kêtutôn amac sugac. ⁷ Ma amac,

tañ asaê aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi eoc tau lasêña nan, apô lêna ênê moasin ten atom. ⁸Ñac tau tonan oc êpuc amac tôñ atu lau ñajaña, ec êtu ñamu amoa ñabin masigen e êndên aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê bêc. ⁹Anôtô en ñac ñañêñ. En kêkalem amac ma gêbin amac tôñ tamin Latu, aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi.

Gôlôac gêwa tau kêkôc

¹⁰ O lasitêwaac, aê jalên bin amac êtu aêacnêñ Apômtau Jesu Kilisi nê ñaêña gebe amac samob nêmb bin êpi tagen ec awa taôm êkôc-êkôc atom. Kauc tagen to nêmb ñalêlôm tagen êkic amac tôñ. ¹¹ O ñoc lasitêwaac, Kloenê lau mênêdôn gêdên aê gebe bin kisaña gêc amac ñasawa. ¹² Bin tau amboac tonec gebe Amac samob nêmb bin keso tau-keso tau amboac tonec gebe “Aê katu Paulune gêñ.” “Aê katu Apolonê gêñ.” “Aê katu Kepanê gêñ.” “Aê katu Kilisinê gêñ.” ¹³ Êsêac sêkac Kilisi kêkôc me. Êsêac sêjac Paulu kêpi kakesotau kêtú amacña me. Êsêac sêsagu amac ña Paulunê ñaê me. ¹⁴ Aê gajam dançe Anôtô gebe kasagu amacnêmb ten atom, Krispi agêc Gai taunjen. ¹⁵ Tec ñac ten êsôm gebe kasagu en ña ñoc ñaê nec atom. ¹⁶ Binjanô aê kasagu Stepána to nê gôlôac amboac tonan, mago amac ñagêdô tec gajam kauc oc kasagu me masi. ¹⁷ Kilisi kêsakin aê gebe jansangu lau atom, en kêsakin aê gebe jasôm ñawae ñajam lasê. Aê jasôm lasê ña bin tokauc ñamalacña atom, gebe jawê Kilisinê kakesotau auc atom.

Kilisi kêtú Anôtônê ñaclai to mêtê tokauc

¹⁸ Aêac tajala gebe lau, tañ sênaña nan, sêñô kakesotau ñawae amboac biñ meloc. Mago aêac, tañ Anôtô ênam aêac kêsi nan, tasaê ñawae tau gebe Anôtônê ñaclai. ¹⁹ Kêtôm teto gêc gebe “Aê oc jansenj lau tokauc nêj kauc su ma oc iatinj mêtê, tañ laumêtê sêkip sa nanj su.”

²⁰ Lau tokauc sêmoa ondoc. Biñsutau sêmoa ondoc. Lau nom tonecña, tañ sêpa tauñ nan, sêmoa ondoc. Anôtô gêgôm kauc-nom tonecña kêtú meloc su. ²¹ Anôtô enj ñac tokauc, tec kêmasañ ñalêñ amboac tonec gebe ñamalac tauñ nêj kauc êwê êsêac sêjala Anôtô atom. Enj tec gêlic ñajam gebe ênam lau kêsi êtu sêkêñ gêwiñ jaenj meloc, tañ aêac ajac nanña. ²² Lau Juda sêjatu gêñtalô to lau Helen sêpuc kauc ñam sebe têtáp sa. ²³ Mago aêac ajam mêtê kêpi Kilisi, tañ sêjac enj kêpi kakesotau gêja nanj. Juda sêñô e têtac kêbôli auc, ma lau samuc sêñô amboac biñ meloc. ²⁴ Tagenj aêac lau Juda to lau Helen, tañ Anôtô kêkalem aêac nanj, talicgac gebe Kilisi kêtú Anôtônê ñaclai to Anôtônê mêtê tokauc, ²⁵ gebe Anôtônê biñ meloc nanj gêñ tokauc kêlêlêc ñamalacnêñ kauc su, ma Anôtônê gêñ palê-palê nanj gêñ toñaclai kêlêlêc ñamalacnêñ ñaclai su.

²⁶ O lasitêwaac, taêm ênam Anôtônê kalem gêdêñ amac acgom. Enj kêkalem lau tokauc nomña to lau toñaclai ma lau towae taêsam sêwiñ amac atom. ²⁷ Lau tañ ñamalac sêlic êsêac amboac gêñ meloc nanj, Anôtô kêjalij êsêac sa, gebe êñgôm lau tokauc majenj êsa. Ma lau, tañ ñamalac sêlic êsêac amboac gêñ palê-palê nanj, Anôtô kêjalij êsêac sa, gebe êñgôm lau ñajaña majenj êsa. ²⁸ Lau tañ ñamalac sêlic êsêac amboac gêñ ñaôma to gêñ ñanômê to gêñ, tañ

gêc atom nan, Anôtô kêjan̄ sa, gebe en̄sej gêj, tañ
 gêc nan su. ²⁹ Amboac tonan̄ ñamalac teñ kêtôm
 gebe etoc tau sa êkô Anôtô lan̄ônêm̄ña atomanô.
³⁰ Anôtô kékêj Kilisi Jesu gêbiñ amac tôñ ma kékêj
 en̄ kêtû aêacnêj mêtê tokauc ñam. Anôtô kékêj
 Kilisi kêmasan̄ aêacnêj biñ e Anôtô gêlic aêac tatu
 lau gêdêj, ma gêwê aêac tasa Anôtônê launêj lêj
 ma kêsi aêac su an̄ga gêj samob ³¹ kêtôm teto gêc
 gebe
 “Ñac teñ embe etoc tau sa,
 oc etoc tau sa êtu Apôm̄taun̄agen̄.”

2

*Tasôm Kilisi gêmac endu an̄ga kakesotau ñawae
 lasê*

¹ O lasitêwaac, gêdêj tañ gadêj amac gêwac nan,
 gêwac toaoc êjam ma tokauc kapôêj gebe jasôm
 Anôtônê biñ ñalêlôm̄ña lasê êndêj amac nec atom.
² Aê gamoa gawiñ amac nan taêc gêjam biñ ñagêdô
 gêwiñ atom, Jesu Kilisi taugen̄, tañ sêjac en̄ kêpi
 kakesotau gêja nan. ³ Aê ñac palê-palê ma katêc-
 katêc tauc, tec gamoa gawiñ amac toñoc ñalêlôm̄
 ñatutucgen̄. ⁴ Aê kasôm ñoc biñ to gajac jaen̄ amac
 gabe janam amac ôkwi ña kauc nom ña nec atom,
 aê gajam mêtê kawaka Anôtônê Ñalau to ñaclai sa,
⁵ gebe amacnêm akêj gêwiñ ñam êsêp ñamalacnêj
 kauc atom, êsêp Anôtônê ñaclaigen̄.

Anôtônê Ñalau geoc biñ lasê

⁶ Biñjanô, aêac asôm biñ tokauc gêdêj lau, tañ
 sêkêj gawiñ ñajana kêsa nan. Mago biñ tokauc
 tonan̄ biñ tokauc nom tonecña atom, to gôliñwaga,
 tañ sêjam gôliñ nom tonec ma malôgen̄ oc sênaña

nañ, nêñ biñ tokauc atom amboac tonanğen. ⁷ Mago aêac asôm Anôtônê biñ tokauc, tañ kêsiniñ tau gêc lélômgenñ nañ. Anôtô kêjaliñ biñ tau sa gêdênñ kékênñ undambê to nom atomgenñ, gebe êkênñ ñawasi êndênñ aêac. ⁸ Nom tonec ñagôliñwaga tenñ kêjala biñ tonanğ atomanô. Êsêac embe sêjala, oc sênac ñawasi Njatau êpi kakesotau êna atom. ⁹ Mago kêtôm teto gêc gebe

“Gênñ tañ ñac tenñ mataanô gêlic atom to ñac tenñ tañasunğ gênô atom ma ñamalac tenñ taê gêjam gêc nê ñalêlôm kwananğenñ atom nañ, gênñ tonanğ Anôtô kêmasanğ gebe êkênñ êndênñ êsêac, tañ têtac gêwiñ enñ nañ.”

¹⁰ Ma Anôtô kékênñ nê Njalau, tec geoc biñ ñalêlômña tonanğ lasê gêdênñ aêac, gebe Njalau kêkip gênñ samob ñam sa, ma kêkip Anôtônê biñ ñalêlômña sa amboac tonanğenñ. ¹¹ Ñamalac asa oc êjala nê gênñ ñalêlôm ña. Ñamalacnê ñalau, tañ gêmoa ênê ñalêlôm nañ, taugenñ tec kêjala. Ma Anôtônê gênñ amboac tonanğ, ñac tenñ kêjala atom, Anôtônê Njalau taugenñ. ¹² Ma aêac takôc ñalau nomña sa atom, takôc Njalau, tañ gêmêñ anğa Anôtônê nañ sa, gebe tajala moasiñ samob, tañ Anôtô kékênñ gêdênñ aêac nañ. ¹³ Amboac tonanğ aêac asôm biñ, tañ ñamalacnêñ kauc kêdônñ nañ atom, asôm biñ, tañ Njalau kêdônñ nañ, ma awa biñ Njalauña sa gêdênñ lau, tañ sêwê kaiñ Njalau nañ.

¹⁴ Mago ñac, tañ gêwê kaiñ Njalau atom nañ, êkôc gênñ, tañ Anôtônê Njalau êkênñ nañ, sa atom. Enñ oc êlic amboac gênñ meloc ma nê kauc êsa êpi gênñ tau atom, gebe Njalau êwê lau acgom, go sêpuc ñam naêndênğenñ. ¹⁵ Njác tañ gêwê kaiñ Njalau nañ, êtôm

gebe êpuc gêᶇ samob ᶇam, mago ᶇac teᶇ êpuc ᶇac, taᶇ gêwê kainᶇ ᶇalau naᶇ, nê ᶇam êtôm atom.

16 Asa kêjala Apômtaunê taê gêᶇjam geboc êndôᶇ biᶇ êndêᶇ eᶇ.”

Aêac tec tatap Kilisinê taê gêᶇjam sa.

3

Anôtônê koleᶇwaga

1 O lasitêwaac, gêmuᶇgeᶇ aê katôm gebe jasôm biᶇ êndêᶇ amac amboac kasôm gêdêᶇ lau, taᶇ sêwê kainᶇ ᶇalau naᶇ atom. Aê kasᶇôm biᶇ amboac kasôm gêdêᶇ lau toᶇalêlôm laᶇgwa to gêdêᶇ lau, taᶇ sêkôc Kilisi sa amboac ᶇapalê dedecgeᶇ. 2 Aê kakêᶇ su gêdêᶇ amac anôm, kakêᶇ mo atom, gebe amac atôm atom gebe aniᶇ gêᶇ ᶇajaᶇa. Ma galoc embe jakêᶇ, oc atôm atom amboac tonangeᶇ, 3 gebe amac asa lau toᶇalêlôm laᶇgwa nêᶇ lêᶇ amoa. Amac embe anam lêmuᶇ taôm to akêᶇ kisa êndêᶇ taôm, go êwa amac sa gebe amac lau toᶇalêlôm laᶇgwa to asa lêᶇ ᶇamalacᶇa amoa atom me. 4 ᶇac teᶇ embe êsôm gebe “Aê katu Paulunê gêᶇ,” ma teᶇ embe êsôm gebe “Aê katu Apolonê gêᶇ,” oc asa lêᶇ ᶇamalacᶇa atom me.

5 Amboac ondoc, Apolo eᶇ asa me Paulu eᶇ asa. Aêagêc sakiᶇwaga, taᶇ awê amac akêᶇ gêwiᶇ Kilisi naᶇ. Aêagêc ajam ma kôm gêdêᶇ-gêdêᶇgeᶇ kêtôm Apômtau kêkêᶇ gêdêᶇ aêagêc. 6 Aê kapuᶇ ᶇawê ma Apolo kêsanem bu, mago Anôtô kêkêᶇ gêᶇ tau kêpi. 7 Amboac tonangeᶇ ᶇac, taᶇ kêpuᶇ ᶇawê agêc ᶇac, taᶇ kêsanem naᶇ, talic amboac ᶇanô atom, ᶇanô tageᶇ ᶇac, taᶇ kêkêᶇ gêᶇ tau kêpi. ᶇac tau eᶇ Anôtô. 8 ᶇac kêpuᶇ ᶇawêᶇa agêc ᶇac kêsanem buᶇa agêc têtôm

taun. Êsêagêc lulugen sêkôc nêñ kôm ñaôli êtôm nêñ kolen, tañ sêjam nan, ⁹ gebe aêagêc ajam kôm awin Anôtô, ma amac atu êné kôm moña to atu Anôtônê andu, tañ kêkwê gêmoa nan.

¹⁰ Anôtô kêkêñ moasin gêdêñ aê katu kamunda tokauc, tec kasun andu tau ñaalê, ma ñac teñ gêu demboñ, go lau samob, tañ sêkwê andu tau sêmoa nan, sejob nêñ kôm ñapepgeñman. ¹¹ Alê ñanô Jesu Kilisi tau tec kêkô sugac, ma ñac teñ êtôm gebe ênsun alê teñ êjô alê ñanô tonan atomanô. ¹² Mago ñac teñ embe êkwê andu êkô alê tau ñaô, oc êtôm gebe êkôc gold me silber me pocawa me ka me oba me labilauñ. ¹³ Lau samob nêñ kôm gêdêñ-gêdêñgen oc êtu awê. Kilisinê bêc oc êkêñ kôm tau ênêc awê ma eoc ñanô lasê ña ja ma ja tau êwaka lau samob nêñ kôm gêdêñ-gêdêñgen ñanân sa. ¹⁴ Ñac teñ nê kôm, tañ kêkwê sa nan, embe êkô, nan ñac tau oc êkôc ñaôli. ¹⁵ Embe ja êniñ ñac teñ nê kôm, oc nê kôm ñanô ênaña, mago eñ tau, Anôtô oc ênam eñ kêsi, êtôm êjanjo eñ anja ja ñalêlôm su.

¹⁶ Amac atu Anôtônê lôm dabun ma Anôtônê Nalau gêngôn amacnêñ ñalêlôm. Amac ajala biñ tonan me masi. ¹⁷ Ñac teñ embe enseñ Anôtônê lôm dabun su, nan Anôtô oc enseñ eñ su, gebe Anôtônê lôm tonan gêñ dabun, ma amac tec atu lôm dabun tau.

¹⁸ Ansau taôm atom. Amacnêñ ñac, tañ geboc eñ ñac tokauc nom tonecña nan, êtu ñac meloc acgom, ec êtu ñac tokauc ñanô, ¹⁹ gebe kauc nom tonecña Anôtô gêlic amboac gêñ meloc kêtôm teto gêc gebe “Eñ gêwa lau tokauc nêñ kaucdansañ kêtû lip ênac êsêacña.”

20 Ma teto teŋ gêwiŋ gebe

“Apômtau kêjala lau tokauc nêŋ taêŋ gêjam ma gêlic gebe ŋanô masi.”

21 Amboac tonan ŋac teŋ etoc tau sa êtu ŋamalac teŋŋa atom, gebe gêŋ samob kêtû amacnêm.

22 Paulu agêc Apolo ma Kepa, nom tonec ma aŋgôŋ matem jaliŋa to amac ênduŋa, ma gêŋ galocŋa to gêŋ ŋamuŋaŋa, gêŋ samob tonan ŋai kêtû amacnêm.

23 Ma amac taôm tec atu Kilisinê gêŋ, ma Kilisi tau kêtû Anôtônê.

4

Kilisine aposolo

1 Amac alic aêac amboac Kilisinê sakiŋwaga to Anôtônê gêŋ ŋalêlômŋa ŋagejobwaga acgom. 2 Natau gebe êtap gêŋ tagen tonec sa aŋga gejobwaganê gebe eŋ ŋac ŋaŋêŋ. 3 Amac me ŋamalacnêŋ mêtôc teŋ embe êmêtôc aê, oc jalic amboac gêŋ ŋaôma. Ma aê tauc jamêtôc tauc atom amboac tonanŋeŋ. 4 Aê gabe ŋoc keso teŋ gêc atom, tagen biŋ tonan gêwa aê sa gebe katu ŋac gêdêŋ nec atom. Nôc mêtôcwaga Apômtau taugen. 5 Amboac tonan amêtôc lau êmuŋ noc Apômtau êmêŋŋa atom. Nac tau tonan oc êpô gêŋ, taŋ kêsiŋ tau gêc ŋakesec ŋalêlôm nan, ŋawê êsa ma oc êkêŋ biŋ, taŋ ŋamalac taêŋ gêjam gêc nêŋ ŋalêlôm nan, êtu awê. Êndêŋ tonan lau samob têtap nêŋ lambiŋ sa aŋga Anôtônê êndêŋ-êndêŋgeŋ.

6 O lasitêwaac, kêtû amacŋa aê kato biŋ tonan kêpi aêagêc Apolo. Aê kato kêpi aêagêc gebe jandôŋ ŋalô tonec êndêŋ amac gebe Aôc lêlêc biŋ, taŋ teto gêc nan atom. Amacnêm teŋ etoc ŋac teŋ sa ma

êmbu ñac tenj atom. ⁷ Asa ketoc aôm sa. Aômnêm asagenj gêc, tanj kôkôc anja Anôtônê atom. Embe ôkôc gên anja Anôtônê ma amboac ondoc kotoc taôm sa amboac kôkôc atom.

⁸ Amac aenj gên gêôc amac tôñ sugac. Amac atu lau tolêlôm sugac. Amac taôm ajam gôlinj taôm gac, apô lêna aêac atom. Ojae, aê gabe amac anam gôlinj taôm ñanôgenmanj, go aêac anam gôlinj awin amac amboac tonanjenj. ⁹ Tagenj aê gabe Anôtô kêdênanj aêac aposolo akô ñamuñagenj atôm lau, tanj sêkic êsêacnênj binj nanj, gebe sênac êsêac êndu e anjela to ñamalac nom samucgenja sêlic amboac êsêac sêgôm dôñ tenj. ¹⁰ Aêac atu lau meloc kêtû Kilisiña, ma amac atu lau tokauc awin Kilisi. Aêac lau palê-palê, ma amac lau ñajanja. Amac lau towaem, ma aêac lau waenmê. ¹¹ Mo to bu gêjô aêac, aêac apô lêna ñakwê, lau sêjac aêac ma amoa ñasawagenj e mênjgêdênj galoc. ¹² Aêac taunj lemenj ajam kôm to aim taunj sugenj. Lau sêbu aêac, mago ajam mec êsêac gêjô. Êsêac sêjanda aêac, ma aêac apuc taunj tôñ. ¹³ Êsêac sêsôm binj alôb-alôb kêpi aêac, mago aêac akênj binj malô gêjô. Aêac atu nom tonec ñagênjambu to ñagênjêsun-ôpic. Sêlic aêac amboac tonanj e mênjgêdênj galoc.

¹⁴ Aê kato binj tonanj gebe janjom amac majem êsa atom, aê galic amac amboac ñoc ñapalê ñajam, tec gabe janac binjsu amac. ¹⁵ Amac moae atap jaomwaga 10,000, tanj Kilisi gêbinj êsêac tôñ nanj sa, mago atap tamemi taêsam sa atom. Aê tonec katu amac tamemi kêtû Kilisi Jesunja gêdênj tanj kakênj ñawae ñajam gêdênj amac nanj. ¹⁶ Amboac tonanj aê jalênj binj amac gebe atêku aê. ¹⁷ Kêtû

tonañña aê kasakinj Timote gêdêñ amac gêwac. Eñ kêtú aêñoc ñapalê ñajam to ñañêñ, tañ Apômtau gêbinj eñ tônia nañ. Eñ êkêñ puc amac gebe taêm ênam Kilisinê lêñ, tañ kasa to kadônia gêdêñ gôlôac dabuñ samob kêtôm gamêñgeñ nañ. ¹⁸ Amacnêñ ñagêdô seboc aê jandêñ amac jawac atom, tec sêboa taun. ¹⁹ Apômtau embe êlôc sa, oc jandêñ amac jawac sebeñ ma jañô êsêac, tañ sêboa taun nañ, nêñ binjgeñ atom, jajala êsêacnêñ ñaclai acgom, ²⁰ gebe Anôtônê gamêñ ñam kêsêp tasôm binjña atom, kêsêp ñaclainjageñ. ²¹ Amac abe amboac ondoc. Aê jandêñ amac jawac tosêmgeñ me jawac totêtac êwiñ ma tonjalêlôm malôgeñ.

5

Tamêtôc binj mockainjo to mockainjña

¹ Lau sêrjô ñawae gebe binj mockainjña gêc amacña. Binj mockainjña tau kainj teñ kêtôm lau samuc sêgôm atom. Ñac teñ gêjam tamanê awê. ² Binj tonañ gêc, mago amac aboa taôm amoa me. Amoa tonêñ ñalêlôm ñawapacgeñmanj, ec atinj ñac, tañ gêgôm gêñ tonañ nañ, su añga amac ñalêlôm.

³ Aê tec gamoa jaêc amac, mago ñoc ñalau gêmoa gêwiñ amac tec kêmêtôc ñac, tañ gêgôm gêñ tau nañ, nê binj su amboac gamoa gawinj amac. ⁴ Amac embe akac sa anam aêacnêñ Apômtau Jesu lanjô, nañ ñoc ñalau to aêacnêñ Apômtau Jesu nê ñaclai wacêwiñ amac, ⁵ ma akêñ ñac tau êsêp Sadañ lêma gebe enseñ eñ ôli, ec êndêñ Apômtaunê bêc Anôtô ênam ênê ñalau kêsi. ⁶ Amac waem ñajam atom. Jist ñagec kêtôm gebe ênam polom samucgeñ auc. Binj tonañ amac ajala me masi. ⁷ Amac atu polom ñaluc

sugac. Amboac tonañ andec jist langwa ênêçña gebe atu polom wakuc, gebe sêbuc aêacnêñ domba Pasaña su. Domba Pasaña tau Kilisi. ⁸ Amboac tonañ talic nêñ om tojist langwa atom. Jist langwa tau sec to geo. Talic topolom ñalucgeñ. Polom ñaluc ñam gebe talic toñalêlôm ñawa ma tobiññanôgeñ.

⁹ Aê kato gêdêñ amac kêsêp papia teñ su gebe Anac jaê lau mockaiñña. ¹⁰ Aê taêc gêjam gebe êñgamiñ taôm êndêñ nom tonec ñalau mockaiñña tapaôngeñ nec atom me añgamiñ taôm êndêñ lau mateñ katu gêñña me kêjañgowaga me lau, tañ sêjam sakiñ gwam nañ, atom amboac tonañ. Embe taêm ênam gebe añgamiñ taôm êndêñ lau samob amboac tonañ, nañ awi nom siñ acgom, go êtôm. ¹¹ Aê kato gêdêñ amac gebe ñac, tañ êsam tau gebe amac lasimi eñ nañ, embe eñ ñac mockaiñña me ñac mata katu gêñña me ênam sakiñ gwam me êsôm biñ alôb-alôb me ênôm gêñ anaboa me êjañgo gêñboa, nañ anac jaê eñ ma aniñ gêñ añgôn awiñ eñ atom. ¹² Amboac ondoc, aê jamêtôc lau, tañ sêmoa môkêñ samuc me. Masi. Amac amêtôc êsêac, tañ sêmoa gôlôac ñalêlôm nañ. ¹³ Lau tañ sêmoa môkêñ samuc nañ, Anôtô oc êmêtôc êsêac, ma amac atin ñac sec aña amacnêm êsa êna. * sêpac nêñ polom Pasaña, go sêkêñ jist êsêp êwiñ atom. Êsêac sêkasiñ nêñ laclu samob ñawasi kêsa gebe jist ñagec êsap laclu tau tôñ atomanô. Tec Paulu gêjam dôñ lau buña kêpi polom Pasaña tau tonañ.

6

---

* **5:13:** Asam biñ jist'a, tañ gêc Mat 13:33. Mago Judawaga embe

Lau samuc nêj mêtôcwaga sêmêtôc lau buna atom

¹ Amboac ondoc, amacnêm ñac tej embe nê biñ êndên nê ñac tej ênêc, oc maja tau atom ma êndên ñac samuc tej êna gebe êmêtôc ênê biñ me. Eñ êndên Anôtônê lau ênamañ gebe sêmansañ biñ tau. ² Anôtônê lau oc sêmêtôc lau nomña samob. Biñ tonañ amac ajala me masi. Amboac ondoc, amac embe amêtôc lau nomña samob, oc atôm gebe amêtôc nêm biñ ñasawaña ñasec-ñasec atom me. ³ Aêac oc tamêtôc aña amboac tonañ. Biñ tonañ amac ajala me masi. Embe tamêtôc aña, go tatôm gebe tamêtôc nêj biñ nom tonecña atom me. ⁴ Amboac tonañ biñ nom tonecña embe êlênsôn amac, go lau, tañ gôlôac dabuñ sêlic êsêac sêmoa tomôkên samucgeñ nañ, sêmêtôc biñ tau me. ⁵ Majem taôm. Amboac ondoc, amacnêm ñac tokauc tej gêmoa, tañ kêtôm gebe êmêtôc lasitêwainên biñ ñasawaña nañ, oc gêmoa atom me. ⁶ Tec akên lasitêwainên biñ gêdên lau-sêkên-gêwin-atomwaga gebe sêmêtôc nec.

⁷ Amac akên taôm adên mêtôcwaga, tec gêwa amac sa gebe asô sugac. Kêtu asageña amac aóc sec, tañ sêgôm gêdên amac nañ atom. Kêtu asageña amac ajac jao gebe sêjanço gên aña amacña. ⁸ Mago tonangeñ atom. Amac taôm agôm sec to ajañço gên su ma agôm gên tau gêdên taôm nêm lasitêwai. ⁹ Amac ajalagac gebe lau sec sêwê kain Anôtônê gamên êtu nêj gênlênsêm atom. Ansau taôm atom. Lau mockainço to mockainña to êsêac, tañ sêjam sakin gêdên gwam ma êsêac, tañ sêgôm biñ sêjam taunña popoc to ñapalê, tañ sêkên taun têtôm lauo ma ñacwaga, tañ sêkwa ec taun nañ,

¹⁰ ma geŋgeŋtêna to lau maten katu gêŋŋa ma lau, taŋ sênôm gêŋ e kêjaŋiŋ êsêac to êsêac, taŋ sêsôm biŋ alôb-alôb ma kêjaŋgowaga, lau samob tonan ŋai oc sêwê kaiŋ Anôtônê gamêŋ êtu nêŋ gêŋlênsêm atom. ¹¹ Gêmungeŋ amacnêm ŋagêdô sêgôm gêŋ amboac tonê. Mago galoc Anôtô kêkwasiŋ amac su e atu Anôtônê laugac. Galoc Anôtô kêmasaŋ amacnêm biŋ e gêlic amac atu lau gêdêŋ kêtû Apômtau Jesu Kilisi nê ŋaê to aêacnêŋ Anôtônê Ŋalauŋa.

Alambij Anôtô ŋa nêŋ ôlim

¹² “Gêŋ samob kêtôm gebe jaŋgômŋa,” mago gêŋ samob tau oc êmoasiŋ aê atom. “Gêŋ samob kêtôm gebe jaŋgômŋa,” mago ŋateŋ ênam gôliŋ aê atom. ¹³ Biŋŋanô, lau sêsôm gebe Gêŋ taniŋŋa gêjac têtacwalô ŋawae, ma têtacwalô gêjac gêŋ taniŋŋa ŋawae.” Mago Anôtô oc enseŋ lulugeŋ su. Aêac ôliŋ gêjac gêŋ mockaiŋo to mockaiŋŋa ŋawae atom, gêjac Apômtau tau ŋawae. Ma Apômtau gêjac aêac ôliŋ ŋawae. ¹⁴ Anôtô gêŋu Apômtau sa ma oc êŋu aêac sa ŋa nê ŋaclai amboac tonan. ¹⁵ Amac ôlim kêtû Kilisinê ôli ŋagêŋlêlôm. Amac ajala biŋ tonan me masi. Ma amboac ondoc, oc jakôc Kilisinê ôli ŋagêŋlêlôm teŋ ma jaŋgôm gêŋ tau êtu mockaiŋo ôli ŋagêŋlêlôm teŋ me. Masigoc. ¹⁶ Ŋac taŋ êmoa êwiŋ awê mockaiŋoŋa nan, êsêagêc oc têtû ôli tageŋ. Amac ajala biŋ tonan me masi. Teto gêc gebe “Êsêagêc oc têtû ŋanô tageŋ.” ¹⁷ Mago ŋac, taŋ gêbiŋ tau tôŋ tamiŋ Apômtau nan, gêwê kaiŋ Ŋalau tageŋ gêwiŋ eŋ. ¹⁸ Aêc gêŋ mockaiŋoŋa su. Ŋac teŋ embe êŋgôm sec ŋagêdô, oc êlênsôŋ eŋ tau ôli atom. Mago embe êŋgôm mockaiŋ, oc êŋgôm sec êndêŋ tau ôli solop. ¹⁹ Amac ôlim kêtû Ŋalau Dêbuŋ, taŋ

gêmoa amacnê m ñalêlôm nan, nê lôm dabuñ. Ôlim kêt u amacnê m gêñ atom, Anôtô kêkêñ gêdêñ amac. Amac ajala atom me. ²⁰ Eñ gêjam ôli amac ña ñaôli kapôêñ. Amboac tonanñ alambinñ Anôtô ña amac ôlimgeñ.

7

Lauo to ñac sêjam tauñ ñabin

¹ Aê gabe jajô bin, tanñ amac ato nan. Ñac tenñ embe êmoasac awê atom, oc ñajam. ² Mago kêt u bin mockainñoña tec ñacwaga sênam awê êndêñ-êndêñgeñ to lauo sênam ñac êndêñ-êndêñgeñ. ³ Ñac êngaminñ tau êndêñ nê awê atom, ma awê êngaminñ tau êndêñ nê akweñ atom, ⁴ gebe awê kêt u tau ôli ñatauo atom, ñac kêt u nê awênê ôli ñatau, ma ñac kêt u tau ôli atom, awê kêt u ñatauo. ⁵ Anğaminñ taôm êndêñ taôm atom. Embe taêm ênam gebe anam dabuñ taôm êsêp ñasawa êtu atenñ mecña, go amansanñ bin awinñ taôm êmuñ acgom ma ñajam. Têm tau êmbacnê, go amoa awinñ taôm êtiam, gebe Sadañ êlêtôm amac êtu nê m têmtac ñakalacña atom. ⁶ Binñ tonanñ aê kasôm amboac jatu atom, kasôm gebe jawa sagenñ êndêñ amac. ⁷ Aê gabe ñamalac samob têtôm aêmanñ. Tagenñ Anôtô gêjac sam moasinñ gêdêñ ñamalac gêdêñ-gêdêñgeñ, kêkêñ tenñ gêdêñ ñac tenñ ma tenñ gêdêñ tenñ.

⁸ Aê jasôm ñoc binñ êndêñ lau, tanñ sêjam awê to ñac atom ma êndêñ awê tuc. Êsêac embe sêmoa têtôm aê, go ñajam. ⁹ Mago êsêac embe sênam dabuñ ôlinñ têtôm atom, go lauo sênam ñac ma ñacwaga sênam awê samanñ. Sênam tauñ tec ñajam êlêlêc sêmoa toôlinñ ñakalac su.

¹⁰ Êndêñ lau to ñac, tañ sêjam tauñ nañ, aê jakêñ biñsu teñ. Biñsu tau aêñoc atom, Apômtaunê gebe Awê êkac tau su aña nê akweñnê atom. ¹¹ Embe êkac tau su, nañ êmoa nê tauña e taê ênam teñ, go êmansañ bi ñ êndêñ nê akweñ ma êmu êndêñ eñ êna êtiam. Ma ñac tau êwi nê awê siñ atom amboac tonañeñ.

¹² Êndêñ lau ñagêdô aêgeñ tec jasôm biñ tonec. Biñ tau Apômtaunê biñ atom. Ñac buña teñ embe ênam samuco teñ ma awê tau embe têtac êwiñ gebe êngôn êwiñ ñac tonañ, nañ ñac tau êwi eñ siñ atom.

¹³ Ma awê buña teñ embe ênam ñac samuc teñ, ma ñac tau embe têtac êwiñ gebe êngôn êwiñ awê tonañ, nañ awê tau êwi nê akweñ tonañ siñ atom,

¹⁴ gebe ñac samuc êtu Anôtônê gêñ êtu ênê awêña, ma awê samuco êtu Anôtônê gêñ êtu ênê akweñña. Embe amboac tonañ atom, go nêñ ñapalê têtú gêñ sec, mago êsêac têtú Anôtônê gêñgac. ¹⁵ Mago samuco to ñac, tañ sêjam lau buña nañ, embe sêkac tauñ su aña lau buña nêñ, go sêngôm. Biñ amboac tonañ êkônin awê buña to ñac buña tôñ atom. Anôtô kêkalem amac gebe amoa tobiñmalôgeñ. ¹⁶ O awê tau, aôm oc ônam nêñ akweñ kêsi. Kôjala biñ tonañ me masi. O ñac tau, aôm oc ônam nêñ awê kêsi. Kôjala biñ tonañ me masi.

Tasa nêñ lêñ, tañ Anôtô kêmasañ nañ

¹⁷ Aê kamasañ biñ tonec gêdêñ gôlôac dabun samob gebe Lau samob sêsa nêñ lêñ êtôm tañ Apômtau gêjac sam moasin gêdêñ êsêac gêdêñ-gêdêñgeñ ma êtôm tañ Anôtô kêkalem êsêac nañ.

¹⁸ Anôtô embe êkalem ñac, tañ sêsa eñ su nañ, go ñac tau ênam tau auc atom. Embe êkalem ñac

samuc tenj, go sêsa ñac tau atom. ¹⁹ Sêsa lau me sêmoa amboac lau samuc, binj tau tonan ñanô masi. Gêñ ñanô tau tonec gebe sêmansañ Anôtônê binjsu. ²⁰ Kôm tanj lau sêjam gêdêñ tanj Anôtô kêkalem êsêac nanj, sêsap tøjmanj. ²¹ Gêdêñ tanj Anôtô kêkalem aôm nanj, aôm oc kôtu ñac tenj nê gêñôma me. Embe amboac tonan, go binj tau êkêñ wapac aôm atom. Mago embe sêngamboac aôm su, nanj ômoa nêmlêtêgeñ. ²² Gêñôma tanj Apômtau kêkalem eñ nanj, kêtû Apômtaunê ñac, tanj kêgaboac eñ su jagêmoa nê Iêtêgeñ nanj. Ma ñac, tanj gêmoa nê Iêtêgeñ ma Apômtau kêkalem eñ nanj, jakêtu Kilisinê gêñôma. ²³ Anôtô gêjam ôli amac ña ñaôli kapôêñ, amboac tonan atu ñamalacnêñ gêñôma atom. ²⁴ O lasitêwaac, kôm tanj lau sêjam gêdêñ Anôtô kêkalem êsêac sêmoa nanj, sêsap tøj êndêñ-êndêñgeñ sêwiñ Anôtômanj.

Lau tanj sêjam awê to ñac atom ma awêtuc nêñ binj

²⁵ Aê katap Apômtaunê binjsu tenj kêpi lau, tanj sêjam awê to ñac atom nanj, sa atom. Mago Apômtau taê walô aê tec katu ñac ñanêñ. Amboac tonan jasôm ñoc taêc gêjam lasê ma amac akêñ êwiñ ñoc binj. ²⁶ Aê taêc gêjam amboac tonec gebe galoc gêñwapac tec gêc. Tec ñamalac embe sêmoa amboac sêmoa, oc ñajam. ²⁷ Aôm gôjam awê sa su me. Tec ôñgôm gêñlêlôm gebe ôwi eñ sinja atom. Ma aôm tonan gôjam awê atom me. Tec onsom awê atom. ²⁸ Mago aôm embe ônam awê sa, oc ôñgôm sec atom. Ma awêtakinj embe ênam ñac, oc êñgôm sec atom amboac tonanjenj. Mago gêñwapac nom ña oc êtap lau amboac tonan sa, tec aê gabe jambôc auc êndêñ amac. ²⁹ O lasitêwaac, aê jasôm ñoc binj tonec gebe Têm kêtû dambê sugac, amboac tonan

êsêac, tañ sêjam awê sa su nañ, sêmoa amboac sêjam awê atom. ³⁰ Êsêac tañ têtaj nañ, sêmoa amboac têtaj atom, ma êsêac tañ têtac ñajam nañ, sêmoa amboac têtac ñajam atom. Êsêac tañ sêjam ôli gêñ nañ, sêmoa têtôm lau, tañ nêñ waba masi. ³¹ Ma êsêac, tañ sêjam kôm kêpi gêñ nomña sêmoa nañ, sêmoa têtôm lau, tañ sêjam kôm tonaj atom, gebe nom tonec oc ê su ênaña.

³² Aê gabe amac apô sim taôm atom. Ñac tañ gêjam awê atom nañ, kêpô sim tau kêtû Apômtauña, gebe Apômtau êlic enj ênac mataanô ñajam. ³³ Ñac tañ gêjam awê sa nañ, kêpô sim tau kêtû gêñ nomñaña, gebe nê awê êlic enj ênac mataanô ñajam. ³⁴ Amboac tonaj nê ñalêlôm gêja lu. Ma awê, tañ gêjam ñac sa atom to awêtakinj sêpô sim tauñ kêtû Apômtauña gebe êsêac ôlinj to nêñ ñalau têtû Apômtaunê gêñ. Mago awê, tañ gêjam ñac sa nañ, kêpô sim tau kêtû gêñ nomñaña, gebe nê akwenj êlic enj ênac mataanô ñajam. ³⁵ Aê kasôm binj tonaj gebe ênam amac sa. Aê gabe jawa lakô amac atom, aê taêc gêjam gebe amac atu lau mansañ to ñañêñ asap Apômtau têtaj totêmtac makenjenj.

³⁶ Embe sê awê to ñac gebe sênam tauñ, mago sênam tauñ sebenj atom, ma ñac tau embe taê ênam gebe lêñ tonaj keso, ma têtac êkac enj gebe sênam tauñ ñagaô, nanjo sêngôm ñanô êsa êtôm enj taê gêjam. Oc sêngôm sec atom, sênam tauñmanj. ³⁷ Ma ñac embe taê ênam êtu têtaj ma binj tenj êkac enj atom, ma nê ñaclai êtôm gebe ênam gôlinj tau ma êmansañ nê ñalêlôm gebe ênam awê atomgenj, oc ñajam amboac tonaj. ³⁸ Amboac tonaj ñac tenj embe ênam awê, oc ñajam, ma tenj embe ênam awê

atom, oc njam êlêlêc.

³⁹ Sêmôcwalô gêbiņ awê tamiņ nê akweņ kêtôm têm, taņ nê akweņ gêmoa mata jali. Embe nê akweņ êmac êndu, go awêtuc êtôm gebe ênam nãc teņ sa êtôm têtac êwiņ. Tageņ ênam to Apômtaugeņ. ⁴⁰ Mago awêtuc embe êmoa amboac awêtuc, oc aoc êoc eņ êlêlêc. Nãc taêc gêjam tau tonã, ma aê gabe oc kakôc Anôtônê Njalau sa amboac tonã.

8

Biņ kêpi gêņ taniņņa, taņ sêkêņ kêtû da gêdêņ gwam

¹ Biņ kêpi da gwamņa amboac tonec. Aêac tajala gebe aêac samob tatap kauc sêņac. Mago kauc tonã kêkêli nãmalac e tetoc taņ sa, ma têtac gêwiņ nãnô tau tec gêboa gôlôac sa. ² Nãc taņ taê gêjam gebe kêjala gêņgac, mago eņ kêjala gêņ tau e jagêdêņ nãmadiņ atom tageņ. ³ Nãc teņ embe têtac êwiņ Anôtô, nã Anôtô oc êjala eņ.

⁴ Biņ kêpi taniņ gêņ, taņ sêkêņ kêtû da gêdêņ gwamņa nã, amboac tonec. Aêac tajala gebe “gwam mata jali teņ gêmoa nom atom,” tajala gebe “Anôtô nãnô tageņ tec gêmoa.” ⁵ Êsêac oc sêsam nãclai undambê to nomņa nãgêdô gebe anôtôi kêtôm “anôtôi” to “apômtaui” taêsam sêmoa. ⁶ Mago Anôtô tageņ tec kêtû aêacnêņ Tameņi. Eņ kêkêņ gêņ samob ma aêac tamoa tapeņ eņgeņ. Ma Apômtau tageņ gêmoa, Jesu Kilisi. Anôtô kêkêņ gêņ samob nã eņgeņ, ma aêac tamoa nã eņgeņ.

⁷ Mago samob têtap kauc tonã sa atom. Lau nãgêdô, taņ gêmungeņ sêsa lêņ gwamņa nã, sêsap gwam nãlêņ tôņ e mêngeđêņ galoc. Êsêac seņ

gwada da gwamɲa ɲanô teɲ e gêgôm nêɲ ɲalêlôm palê-palê ɲatêmui kêsa. ⁸ Gêɲ taniɲɲa oc êwaka aêac sa êndêɲ Anôtô atom. Embe taniɲ gêɲ atom, oc tasô gêɲ ɲanô teɲ atom. Ma embe taniɲ gêɲ, oc tatap ɲanô teɲ sa êlêlêc su atom amboac tonanɲeɲ. ⁹ Tazeɲ alic taôm gebe gêɲ, taɲ amac asaê gebe atôm gebe oc aɲgôm naɲ, êlênsônɲ lau palê-palê atom. ¹⁰ ɲac ɲalêlôm palê-palê teɲ embe êlic aôm, taɲ nêɲm kauc kêsa kêpi biɲ tonanɲ naɲ, ôniɲ gêɲ ôɲgônɲ lôm gwamɲa, oc êôc awasuɲ tôɲ êndêɲ gêɲ gwamɲa tau me. Masigoc. ¹¹ Aômniêɲm kauc oc êjainɲ ɲac palê-palê tonanɲ e ênaɲa. Mago ɲac tau tonanɲ kêtû aôm lasim ma Kilisi gêmâc êndû kêtû eɲɲa. ¹² Embe aɲgôm sec êndêɲ lasitêwai amboac tonanɲ e êlênsônɲ nêɲ ɲalêlôm palê-palê, go aɲgôm sec êndêɲ Kilisi tau. ¹³ Kêtû tonanɲa gêɲ taniɲɲa embe êtim lasic, go janiɲ gwada teɲ êtiam atomanô gebe jatim lasic e êtu sec nec atom.

9

Paulu kêwaka aposolonêɲ kôm to lêɲ sa

¹ Kilisi kêgaboac aê su gamoa ɲoc lêtêgeɲ atom me. Ma aê aposolo atom me. Aê galic aêacnêɲ Apômtau Jesu atom me. Aê gajam kôm kêtû Apômtauɲa ma amac atu kôm tau ɲaɲanô atom me. ² Lau ɲagêdô oc moae sêlic aê katôm aposolo atom, mago katu amacnêɲm aposolo. Apômtau gêbiɲ amac tôɲ, tec atu ɲoc sakiɲ aposoloɲa ɲabelo.

³ Lau embe sêmêtôc aê go jawaka tauc sa amboac tonec. ⁴ Aê katôm gebe janiɲ to janôm gêɲ me masi. ⁵ Aê kêtôm gebe janam awê buɲa ma jasêlêɲ jawiɲ eɲ amboac aposolo ɲagêdô to Apômtaunê

lasii ma Kêpa sêgôm me masi. ⁶ Aêagêc Barnaba taunjen atôm gebe awi kôm lemenja sinj atom me. ⁷ Sinjwaga ondoc gêjac sinj ma tau gêjam ôli tau. Asa kêsê wain kôm tenj ma genj nanô atom. Ma asa gejob bulimakao ma gênôm nasu atom.

⁸ Aê nawa binj tonanj sa kêpi namalacnênj gêngenj ma binjsu kêsôm binj tau gêwinj amboac tonanj. ⁹ Kêsômngac. Teto gêc Mosenê binjsu gebe “Ôkic bulimakao, tanj kêka polom nanô gêmoa nanj, awasunj auc atom.” Anôtô taê gêjam kêpi bulimakaogenj me. ¹⁰ Me kêsôm binj tonanj kêtû aêacnja. Binj tonanj teto kêtû aêac taunja. Njac tanj êkac nom ôkwi to njac, tanj ejonj nanô sa nanj, agêc lulugenj sêkênj matenj gebe sêwê kainj kôm nanô sêwinj. ¹¹ Aêac asê njawe njalaunja kêsêp amac. Embe ajonj nanô nomnja sa anja amacnêm, oc alic amboac gênj kainj tenj me. ¹² Lau njagêdô embe sêlic êtôm gebe sêwê kainj amacnêm kôm nanô, go aêac awê kainj gênj alêlêc êsêac su atom me.

Mago aêac akôc gênj tenj anja amacnêm atom, aôc gênjwapac samob, gebe aêacma binj tenj êkô Kilisinê njawae njam auc atom. ¹³ Amac ajalagac gebe lau, tanj sêjam kôm sêmoa lôm dabunj nanj, têtap nênj gênj taniinja sa anja lôm dabunj. Ma êsêac, tanj sêkênj da jagêsac altar nanj, sêwê kainj da tonanj njagêdô. ¹⁴ Kêtû tonanjnja Apômtau kêjatu gebe lau, tanj sêsôm njawae njam lasê nanj, kôm njawae njamnja tau êlôm êsêac amboac tonanj.

¹⁵ Mago aê tonec gagôm gênj samob tonanj naj natenj nanô kêsa atomanô. Ma kato binj tonanj naj gebe akênj gênj êndênj aênja nec atom. Aê embe jamac êndu êtu moja, oc jalic njam êlêlêc njac tenj

ensen êôc waec kôm tonan̄ŋa su. ¹⁶ Aê embe jasôm ñawae ñajam lasê, oc êngôm aê waec êsa atom. Kôm tonec gêjac aê ñawaegac. Ojae aêma, embe jasôm ñawae ñajam lasê atom, oc jamoa naeo. ¹⁷ Aê tauc embe jajalin̄ kôm tonan̄ sa, oc jatap kôm tau ñaôli sa. Mago tauc embe jajalin̄ sa atom, oc êtu ñoc kôm, tan̄ gêjac aê ñawae nan̄. ¹⁸ Amboac tonan̄ aê jatap kôm ñaôli ondoc sa. Ñoc ñaôli tau tonec gebe jasôm ñawae ñajam lasê to jakên̄ ñawae ñajam tau ñaômagen̄ ma jakac lau gebe sêkên̄ ñagêjô, tan̄ gêjac aê ñawae kêtû gajam sakin̄ ñawae ñajam̄ŋa nan̄ atom.

¹⁹ Kilisi kêgaboac aê su, tec gamoa ñoc lêtêgen̄, mago aê tauc kakên̄ tauc katu samob nêñ sakin̄waga, gebe janam lau taêsam ôkwi. ²⁰ Aê katu lau Juda nêñ ñac Judan̄ŋa ten̄, gebe janam lau Juda ôkwi. Aê tauc kasô Mosenê bin̄su ñalabu atom, mago katu lau, tan̄ sêsô bin̄su ñalabu nan̄, nêñ ñac kêsô bin̄su ñalabuñŋa ten̄, gebe janam êsêac, tan̄ sêsô bin̄su ñalabu nan̄ ôkwi. ²¹ Aê tauc gamoa Kilisinê bin̄su ñalêlôm ma yamoa to Anôtônê bin̄sumêgen̄ atom, mago katu lau tobin̄sumê nêñ ñac tobin̄sumêñŋa ten̄, gebe janam lau tobin̄sumê ôkwi. ²² Aê katu lau palê-palê nêñ Ñac palê-palêñŋa ten̄, gebe janam lau palê-palê ôkwi. Aê katu lau samob nêñ ñac gêñ samobñŋa, gebe janam nêñ ñagêdô ôkwi-ôkwi. ²³ Gêñ samob tonan̄ ñai aê gagôm kêtû ñawae ñajam̄ŋa, gebe jawê kain̄ ñawae ñajam̄ ñamoasin̄ jawin̄.

²⁴ Amac alicgac me, êsêac, tan̄ sen̄ kwan̄kwaninoc sêmoa nan̄, samob sêlêti, mago ñac tagen̄ oc êtap ñanô sa. Amboac tonan̄ alêtigen̄ gebe atap ñanô tau sa. ²⁵ Lau samob, tan̄ sebe sêniñ kwan̄kwaninoc

nañ, têtù mêtê taun gêñ samobña. Êsêac sêgôm gêñ tonañ, gebe têtap sunsunj têlagenña ten sa. Mago aêac tec dagôm, gebe tatap sunsunj tengeñña tau sa. ²⁶ Aê tauc kêtêti kalêsagenj atom. Ma aêagêc ñac ten embe apenj taun, oc jatuc lemoc ten sawa atom. ²⁷ Aê katu kasec ôlic to kêkônij tauc gebe tauc, tañ gajam mêtê lau ñagêdô nañ, jatu meloc atom.

10

Tajop taun êndenj sakinj gwamña

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa binj tonec auc êndênj amac atom gebe Tamenj samob sêsêlênj sêmoa tao ñalabu ma samob selom gwêc sêja. ² Êsêac samob sêlij tao to gwêc kêtù nêñ sanju, tañ gêbinj êsêac tônj taminj Mose. ³ Êsêac samob senj mo ñalaunja tagenj têtôm taunjenj, ⁴ ma samob sênôm gêñ ñalaunja, gebe êsêac sênôm anja poc ñalaunja, tañ kêdaguc êsêac nañ, Ma poc tau Kilisi tau. ⁵ Mago Anôtô gêlic êsêacnênj taêsam gêjac mataanô ñajam atom, tec gesenj êsêac su anja gamênj sawa.

⁶ Gêñ tonañ ñai kêtù ñadônjdônj gêdênj aêac gebe tajop taun ma matenj katu gêñ sec tatôm êsêac nec atom. ⁷ Ma amac anam sakinj gwam atôm êsêacnênj ñagêdô sêjam sakinj nec atom amboac tonañ. Teto gêc amboac tonec gebe “Lau sêngônj sic sebe sêniñ to sênôm gêñ ma dêdi sa sebe têtê wê.” ⁸ Aêac danjôm genj mockainjo to mockainja tatôm êsêacnênj ñagêdô sêgôm nañ atom amboac tonanjenj. Êsêac sêgôm, tec gêdênj bêc tagenj lau 23,000 sêjana. ⁹ Ma aêac tansaê Apômtau tatôm esêacnê ñagêdô sêsaê enj nañ atom amboac tonanjenj. Êsêac sêgôm, tec moac gesenj êsêac.

¹⁰ Aôc gêdô atôm êsêacnêḡ ḡagêdô sêôc gêdô naḡ atom. Êsêac sêgôm, tec aḡela siḡḡa gêḡjac êsêac endu.

¹¹ Biḡ tonanḡ ḡai kêtap êsêac sa kêtu ḡadôḡdôḡ ma teto gêc gebe êkêḡ puc aêac gebe nom ḡatêm êmbacnêḡa mêḡ-kêdabiḡ aêac sugac. ¹² Amboac tonanḡ ḡac, taḡ geboc kêkô ḡajaḡa naḡ, ejop tau gebe ênac tau êndu atom. ¹³ Lêtôm taḡ kêtap amac sa naḡ, Iêtôm kaiḡ teḡ atom, lêtôm ḡamalacḡageḡ. Ma Anôtô eḡ ḡac ḡaḡêḡ, tec êlôc gebe letôm êtap amac sa êlêlêc ôlimwalô su atom. Lêtôm embe êtap amac sa, oc êmansaḡ lêḡ awê letôm saḡa, ma êpuc amac tôḡ e atôm gebe aôc letôm tau.

¹⁴ O lauace, amboac tonanḡ aêc sakiḡ gwamḡa sumanḡ. ¹⁵ Amac lau tokauc, tec kasôm biḡ gêdêḡ amac. Amac taôm ansaê biḡ, tec jasôm nec. ¹⁶ Aêac tajam danḡe Anôtô kêpi laclu moasiḡḡa ma embe tanôm, go tawe kaiḡ Kilisine dec dawinḡ atom me. Ma embe taniḡ polom, taḡ tapô êkôc naḡ, go tawe kaiḡ Kilisinê ôli dawinḡ atom me. ¹⁷ Polom tagenḡ tec gêc, tec aêac lau taêsam tatu ôli tagenḡ, gebe aêac samob tawê kaiḡ polom tagenḡ.

¹⁸ Alic lau Israel acgom. Lau taḡ seḡ da naḡ, sêwê kaiḡ sakiḡ altarnḡa tonanḡ. ¹⁹ Aê jasôm biḡ amboac ondoc. Jasôm gebe da gwamḡa tau gêḡ ḡanô teḡ me. Me gwam tau gêḡ ḡanô. Masianô. ²⁰ Mago gabe jasôm tonec gebe Gêḡ taḡ lau samuc sêkêḡ kêtu da naḡ, sêkêḡ gedenḡ Anôtô atom, sêkêḡ gêdêḡ ḡalau sec. Aê gadec gebe ambiḡ taôm tôḡ taminiḡ ḡalau sec. ²¹ Amac atôm gebe anôm gêḡ êsêp Apômtaunê laclu to êsêp ḡalau sec nêḡ laclu êpi tagenḡ atom. Amac atôm gebe awê kaiḡ Apômtaunê moasiḡ to ḡalau sec nêḡ êpi tagenḡ atom amboac

tonañ. ²² Aêac takêli Apômtau e têtac ñandanê esa me. Aêacnêñ ñaclai kêlêlêc ênê su me.

Dangôm nêñ gêñ samob tawaka Anôtônê wae sagen

²³ “Gêñ samob kêtôm gebe dangôm,” mago gêñ tau samob oc êmoasiñ aêac atom. “Gêñ samob kêtôm gebe dangôm,” mago gêñ tau samob oc êmboa gôlôac sa atom. ²⁴ Ñac teñ taê ênam gebe nê gêñ êmoasiñ eñ taugen nec atom, taê ênam gebe en-som gêñ êmoasiñ lau nagêdôña êwiñ acgom. ²⁵ Aniñ gwada, tañ sêkêñ gêdêñ lau sêjam ôli anga têtulu gêñ ñamala nan samob. Apuc gwada teñ ñam êtu nêñ ñalêlôm ulu-uluña atom, ²⁶ gebe teto gêc gebe “Nom to ñagêñ samob kêtû Apômtaunê gêñgêñ.” ²⁷ Ñac samuc teñ embe êkalem amac gebe aniñ gêñ awiñ eñ ma embe ana, nan aniñ gêñ samob, tañ sêkêñ êndêñ amac nan ñaucñagen, apuc ñam êtu nêñ ñalêlôm ulu-uluña atom. ²⁸ Mago ñac teñ embe êsôm êndêñ amac gebe “Gêñ tonañ sêkêñ kêtû da gêdêñ gwam,” nan aniñ atom êtu ñac, tañ kêkêñ puc amacña ma êtu êlênsôn ñalêlôm atomña. ²⁹ Aê kasôm kêpi amac taôm nêñ ñalêlôm atom, kasôm kêpi ñac tau tonañ nê ñalêlôm. Kilisi kêgaboac aê su gamoa ñoc lêtêgen, tec ñac teñ nê ñalêlôm êmêtôc aê amboac ondocgen. ³⁰ Aê embe janam danje Anôtô to janiñ gêñ, oc sêsôm biñ alôb-alôb êpi gêñ, tañ gajam danje su nan, êtu asagenña.

³¹ Gêñ tañ amac aen to gêñ, tañ amac anôm ma gêñ, tañ amac agômagôm nan, anjom samob gebe awaka Anôtônê wae sa. ³² Amacnêñ lêñ êlênsôn Juda to Helen ma Anôtônê gôlôac atom. ³³ Aê gagôm amboac tonañ. Aê gagôm ñoc gêñ samob

e lau samob sêlic ênac materanô njam. Aê taêc gêjam gebe êtu moasinj êndênj aê taucgenj atom, êtu moasinj êndênj lau taêsam êwiñj gebe Anôtô ênam êsêac kêsi.

11

¹ Atêku aê amboac aê katêku Kilisi.

Lauo to ñac sêlic om ñamêtê

² Aê jalambinj amac gebe taêm gêjam aê njanj tec amoa ma amasanj mêtê, tanj kakênj gêdênj amac nanj. ³ Aê gabe amac ajala tonec Kilisi kêtú ñacwaganênj mômêñapac ma ñacwaga têtú nênj lauo mômêñapac, ma Anôtô kêtú Kilisi mômêapac. ⁴ Nac tenj embe etenj mec me eoc binj lasê ma êkuc gênj tenj, oc êngôm enj tau mômêapac, Kilisi kwalec. ⁵ Ma awê tenj embe etenj mec me eoc binj lasê ma êkuc gênj tenj atom, oc êngôm tau mômêapac, nê akweñj, kwalec. Kêkuc gênj tenj atom, tec kêtôm awê, tanj sêsêbuñj enj mômêlauñj su samucgenj. ⁶ Awê tenj embe taê ênam gebe êkuc gênj atom, nanj sêkapiñj mômêlauñj sumanj. Mago awê tenj embe sêkapiñj me sêkaliñj mômêlauñj, oc êtu binj majenña êndênj enj, tec enj êkuc gênj tenj acgommanj. ⁷ Nac êkuc gênj tenj atom. Enj kêtú Anôtônê katu to ñawasi. Ma awê tau kêtú ñacnê ñawasi ⁸ gebe ñac tau anja awênê atom, awê anja ñacnê. ⁹ Ma Anôtô kêkênj ñac tau kêtú awênja atom, kêkênj awê kêtú ñacña. ¹⁰ Amboac tonanj awê êkuc gênj êtu anjelaña. Gênj tau êwa enj sa gebe kêsô nê akweñj nê ñaclai ñalabu. ¹¹ Apômtau gêbinj aêac tônj, amboac tonanj ñac ênam awê sa ma awê ênam ñac sa, ¹² gebe awê kêsá anja ñacnê ma ñac gêmoa kêtú awê kêkôc enja. Ma gênj

samob gêmêḅ aḅga Anôtônê. ¹³ Amac taôm asôm acgom. Awê teḅ embe eteḅ mec êndêḅ Anôtô ma êkuc gêḅ teḅ atom, oc êtôm me masi. ¹⁴ ḅac teḅ embe môkêlauḅ baliḅanô, oc êtu biḅ majeḅḅa êndêḅ eḅ. ¹⁵ Mago awê embe môkêlauḅ baliḅanô, oc êtu ênê gêlôḅ. ḅamalacnêḅ mêtê kêdôḅ biḅ tonaeḅ gêdêḅ amac atom me. Anôtô kêkêḅ môkêlauḅ baliḅ gêdêḅ awê gebe êḅgandê eḅ auc. ¹⁶ ḅac teḅ embe taê ênam gebe êkêḅ kisa êndêḅ mêtê tonaeḅ, naḅ jasôm biḅ tageḅ tonec gebe aêac to Anôtônê gôlôac ma mêtê teḅ gêc atom.

Sêgôm Apômtaunê moasiḅ ḅalêḅ kêlênsôḅ

¹⁷ Aê gabe jakêḅ ḅagôliḅ teḅ êndêḅ amac. Aê jalambiḅ amac êtu nêḅ akac saḅa atom, gebe nêḅ akac sa tonaeḅ kêmoasiḅ amac atom, gêgôm amac atu sec. ¹⁸ Biḅ tonec tec gaḅô kêtu ḅamata gebe Amac gôlôac akac taôm sa ma awa taôm kêkôc-kêkôc. Aê kakêḅ gêwiḅ gebe biḅ ḅagêdô amboac tonaeḅ oc gêc biḅḅanô. ¹⁹ Gôlôac sêwa tauḅ êkôc-êkôc oc ḅajam, gebe amacnêḅ lau mansaeḅ sêwaka tauḅ sa têtu awê. ²⁰ Gêdêḅ taḅ amac akac taôm sa naḅ, akac sa kêtu aniḅ Apômtaunê moasiḅḅa atom. ²¹ Gêdêḅ noc aniḅ gêḅḅa amac samob aeḅ nêḅ gêḅ gêdêḅ-gêdêḅgeḅ, tec lau ḅagêdô mo gêjô êsêac ma ḅagêdô sêḅôm gêḅ e kêjaḅiḅ êsêac. ²² Nêḅ andu aniḅ to anôm gêḅḅa kêkô atom me. Amac atu kasec Anôtônê gôlôac ma aḅgôm êsêac, taḅ nêḅ gêḅ masi naḅ, majeḅ êsa me. Aê jasôm biḅ amboac ondoc êndêḅ amac. Oc jalambiḅ amac me. Masi, aê jalambiḅ amac êtu nêḅ biḅ tonaeḅḅa atom.

*Apômtau Jesu kêkêñ moasiñ dabuñ gédêñ nê lau
(Mat 26:26-29; Mar 14:22-25; Luk 22:14-20)*

²³ Bin tañ kakêñ gédêñ amac nañ, aê kakôc anga Apômtaunê gebe Gédêñ gêbêc tañ Juda geoc Apômtau lasê nañ, Jesu tau kêkôc polom ²⁴mênghêjam danje ma kêpô kêkôc, go kêsôm gebe “Aêñoc ôlic, tañ gêjô amac nañ tonec. Anghôm amboac tonañ, ec taêm ênam aêgeñ.” ²⁵ Sen su, go kêkôc laclu amboac tonañ ma kêsôm gebe “Laclu aêñoc dec poac wakucña tau tonec. Anghôm amboac tonañ, go embe anôm, ma taêm ênam aêgeñ.” ²⁶ Êtôm têm samob, tañ aniñ polom tonec to anôm êsêp laclu tonec nañ, asôm Apômtau gêmac êndu ñawae lasê e tau êmu êmêñ.

Taniñ moasiñ dabuñ ñapep, takic tauñ nêñ biñ atom

²⁷ Amboac tonañ teñ embe êniñ polom tonec me ênôm êsêp Apômtaunê laclu tonec wauc-waucgeñ, nañ oc êwê Apômtaunê ôli to dec ñakaiñ. ²⁸ Samob sênsaê tauñ êndêñ-êndêñgeñ su acgom, go sêniñ polom to sênôm êsêp laclu tonec. ²⁹ Ñamalac tañ êniñ moasiñ to ênôm êsêp laclu nañ, embe etoc Apômtaunê ôli sa atom, oc êniñ to ênôm gêñ tau êtu êkic tau nê biñña. ³⁰ Kêtu tonañña tec amacnêm lau taêsam têtap gêmac sa to ôliñwalô gêjaña ma ñagêdô sêmac êndu. ³¹ Aêac embe tansaê tauñ ñapep, go Anôtô êmêtôc aêac atom. ³² Apômtau kêmêtôc to gêjac aêac, gebe ênê mêtôc ñamuña ensey aêac su tanaña dawin nom atom.

³³ O lasitêwaac, amboac tonañ embe akac sa êtu aniñ moasiñña, nañ aôñ taôm acgom. ³⁴ Teñ embe mo êjô en, nañ êniñ gêñ anga nê andu kwananjen,

gebe akac taôm sa êtu akic taôm nêm biñña atom. Tauc jandêñ amac jawac acgom, go jamansañ biñ ñagêdo êwiñ.

12

Ñalau Dabuñ nê moasiñ

¹ O lasitêwaac, aê gabe jansa moasiñ Ñalauña auc êndêñ amac atom. ² Amac ajalagac gebe Gêdêñ tañ amoa lau samuçagenñ nañ, nêm ñalêlôm kêkac amac e awê adêñ gwam awamê aja. ³ Amboac tonañ aê jasôm lasê êndêñ amac gebe Ñac teñ embe Anôtônê Ñalau êoc eñ awa sa, nañ êsôm gebe “Aê japuc boa Jesu” nec atom. Me teñ embe Ñalau Dabuñ ênam eñ auc atom, nañ oc êtôm atom gebe êsôm gebe “Jesu eñ Apômtau.”

⁴ Moasiñ gêdêñ-gêdêñgenñ, mago ñaÑalau tagenñ. ⁵ Sakiñ gêdêñ-gêdêñgenñ, mago ña Apômtau tagenñ. ⁶ Ñaclai tanam kômña gêdêñ-gêdêñgenñ, mago ñaAnôtô tagenñ, tañ gêjam kôm kêpi lau samob gebe sêngôm gêñ samob ñanô êsa nañ. ⁷ Ñalau geoc tau lasê gêdêñ ñamalac ñalêñ gêdêñ-gêdêñgenñ gebe êmoasiñ gôlôac. ⁸ Ñalau kêkêñ kauc mêtêña gêdêñ ñac teñ, to Ñalau tonanjenñ kêkêñ kauc êkip biñ ñam saña gêdêñ teñ. ⁹ Ñalau tagenñ tonañ kêkêñ ñac teñ kêkêñ gêwiñ ma kêkêñ moasiñ dangôm lau ôlinñ ñajam êsaña gêdêñ ñac teñ. ¹⁰ Eñ kêkêñ ñaclai gêdêñ ñac teñ, tec gêgôm gêñsêga ma kêkêñ ñac teñ geoc biñ lasê. Eñ kêkêñ ñac teñ kêjala ñalau ñajam to secña ma kêkêñ ñac teñ kêsôm biñ awenñ natalô, ma kêkêñ teñ gêwa biñ awenñ natalôña sa. ¹¹ Ñalau tagenñ tau tonañ gêjam kôm samob tonañ ñai. Eñ gêjac

sam nê moasiņ gêdêņ lau gêdêņ-gêdêņgeņ kêtôm eņ tau taê gêjam.

Ôli tagen, ma ñagêñlêlôm taêsam

¹² Kilisi kêtôm ôli teņ. ôli tau gêņ tagen, mago ñagêñlêlôm taêsam. Ôli ñagêñlêlôm tokaiņ-tokaiņ, mago samob tonañ têtü ôli tagen. ¹³ Aêac samob taliņ saņgu ma Ñalau tagen gêbiņ aêac tônia tatu ôli tagen Juda to lau samuc, gêñôma to lau, taņ sêmoa nêņ Iêtêgeņ naņ, ma sêkêņ Ñalau tagen gêdêņ aêac samob tanôm.

¹⁴ Ôli tau ñagêñlêlôm tagen atom, ñagêñlêlôm taêsam. ¹⁵ Akaiņ embe êsôm gebe “Aê lêma atom, tec katu ôli ñagêñlêlôm teņ atom,” biņ tonañ oc êkac eņ su aņga ôli êtôm atom. ¹⁶ Ma taņasuņ embe êsôm gebe “Aê mataanô atom, tec katu ôli ñagêñlêlôm t eņ atom,” biņ tonañ oc êkac eņ su aņga ôli êtôm atom. ¹⁷ Ôli samucgeņ embe êtu mataanôñageņ, oc êņ biņ amboac ondoc. Ma embe êtu taņasuņageņ, oc êņu gêņ ñamalu amboac ondoc. ¹⁸ Mago galoc amboac teņ. Anôtô kêkêņ ôli ñagêñlêlôm gêdêņ-gêdêņgeņ kêtôm eņ taê gêjam. ¹⁹ Ôli samucgeņ embe êtu ñagêñlêlôm tagen, go ôli ñanô tau ênêc ondoc. ²⁰ Mago galoc amboac teņ. Ôli ñagêñlêlôm taêsam ma ôli ñanô tagen.

²¹ Mataanô kêtôm atom gebe êsôm êndêņ lêma gebe “Aê kêpô lêna aôm atom.” Ma mômêapac kêtôm atom gebe êsôm êndêņ akaiņagêc gebe “Aê kêpô lêna amagêc atom.” ²² Amboac tonañ atom. Ôli ñagêñlêlôm, taņ talic amboac gêņ palê-palê naņ, embe masi, oc tapô lêna ñanô. ²³ Ôli ñagêñlêlôm, taņ talic amboac gêņ ñaôma naņ, têkwa auc ñapep.

Ma aêac ôlinj nasec, nanj tajop njapep sawa. ²⁴ Ôlinj njagêñlêlôm njajam, nanj tajop amboac tonanj atom. Anôtô kêmasanj ôlinj ma ketoc njagêñlêlôm njaôma-njaôma sa kêlêlêc. ²⁵ Enj gêgôm amboac tonanj gebe ôli êwa tau êkôeêkôc atom, njagêñlêlôm samob taênj ênam tauj ma sênam tauj sa êndênjêndêngej. ²⁶ Ôli njagêñlêlôm tagej embe êtap njandanj sa, go njagêñlêlôm samob sêôc njandanj sêwiñ. Ma embe tetoc njagêñlêlôm tagej sa, go samob têtac njajam sêwiñ.

²⁷ Amac atu Kilisinê ôli ma atu njagêñlêlôm gêdênj-gêdêngej. ²⁸ Ma Anôtô kêdênanj gôlôac dabuj nêñj lau njagêdô amboac tonec. Aposolo têtuj njamata, propete têtuj luagêcña, kêdônjwaga têtuj têlêacña. Go kêkênj njagêdô sêgôm gêñsêga, njagêdô têtap moasinj sêñgôm lau gêmac ôlinj njajam êsanja sa, njagêdô sêjam lau sa, njagêdô sêjam gôlinj gôlôac, njagêdô sêsôm binj awenj njatalôña. ²⁹ Êsêac samob têtuj aposolo ma têtuj propete ma têtuj kêdônjwaga atom. Samob sêgôm gêñsêga atom. ³⁰ Samob têtap moasinj sêñgôm lau gêmac ôlinj njajam êsanja sa atom. Samob sêsôm binj awenj njatalôña ma sêwa binj awenj njatalôña sa atom. ³¹ Ma amac atu kêka-kêka moasinj njanô taumanj.

Ma galoc jatôc lêñj, tanj kêlêlêc njagêdô su nanj, andênj amac.

13

Binj têtac gêwiñ njanôña

¹ Aê embe jasôm njamalac to anjela awenj, mago têtac êwiñ njanôgej atom, oc jatôm ki kêdônj tau to kelenkelenj kêtanj. ² Ma embe jaoc binj lasê to jajala gêñj kêsinj tauña to kauc njam samob, ma embe jakênj

êwiñ ñajaña êtôm jasôm lôc sêmbuc tauñ saña, mago têtac êwiñ ñanô atom, oc jatu gêñ ñaôma. ³ Ma embe janac sam ñoc waba samob êndênj lau ñalêlôm sawa to jakênj ôlic ja êniñ, mago têtac êwiñ ñanôgenj atom, oc ênam aê sa atom.

⁴ Têtac gêwiñ ñanô gê biñ tôñ, têtac gêwiñ ñanô kêtôm ñac gabêjam, gêjam lêmunj atom. Têtac gêwiñ ñanô kêkianj tau sa atom to ketoc tau sa atom, ⁵ kêsa lêñ wauc-waucgenj atom, taê gêjam taugenj nê gêñ atom, têtac ñandanj sebenj atom, gê launênj sec tôñ atom. ⁶ Têtac gêwiñ ñanô tau kêtû samuc gêñ geo atom, kêtû samuc biññanô taugenj. ⁷ Têtac gêwiñ ñanô tau gêôc gêñwapac samob, kêkênj gêwiñ biñ samob, kêkênj mata gêñ samob, gêôc gêñ samob totêtac kêpa sugenj.

⁸ Têtac gêwiñ ñanô oc êmbacnê atomanô. Biñ daoc Anôtônê biñ lasêña oc ê su ênaña. Biñ awenj ñatalôña oc êmbacnê. Biñ tajala kauc ñamña oc ê su ênaña amboac tonañ. ⁹ Aêac tajala kauc ñatênagenj ma daoc biñ lasêña ñatênagenj amboac tonañ. ¹⁰ Mago êndênj tañ gêñ ñanô tau mênêsa nanj, gêñ ñatênagenjña tau oc ê su ênaña.

¹¹ Gêdênj tañ aê ñapalêgenj nanj, kasôm biñ katôm ñapalê sêsôm, ma kajala gêñ katôm ñapalê sêjala ma taêc gêjam biñ katôm ñapalê taênj gêjam e katu ñac acgom, go gawi mêtê ñapalêgenjña tau sinj. ¹² Galoc talic gêñ kêtôm tasala gêñ tau kêsêp tasalakatu ñadaunjaunj tenj, mago êtu ñamu oc talic gêñ samob ñalanô êpi tagen. Galoc aê kajala gêñ ñatênagenj. Mago êtu ñamu oc jajala gêñ samob tomalagenj êtôm Apômtau kêjala aê. ¹³ Galoc gêñ têtêac tonec tec gêc gebe Takênj gêwiñ ñanô to takênj materj ñanô

ma têtac gêwiñ ñanô. Mago têtac gêwiñ ñanô tau tec gêñ ñanô kêlêlêc gêñ ñagêdô su ñêñgeñ.

14

Bij ñagêdô kêpi moasiñ Njalaunja

¹ Amacnêm lêñ epeñ têtac êwiñ ñanôña ma atu kêka-kêka moasiñ Njalaunja ma taêm êka moasiñ aoc Anôtônê bij lasêña êtu ñamatageñ, ² gebe ñac, tañ kêsôm bij awen ñatalôña nañ, kêsôm bij gêdêñ ñamalac atom, kêsôm gêdêñ Anôtô taugen. Lau teñ sêñô bij tonan atom, Njalau kékac eñ tec kêsôm bij, tañ gêc lêlômgeñ nañ. ³ Mago ñac, tañ geoc Anôtônê bij lasê nañ, kêsôm bij gêdêñ ñamalac ma gêboa êsêac sa to gêlêñ bij êsêac ma gêjam malô nêñ ñalêlôm. ⁴ Nac tañ kêsôm bij awen ñatalôña nañ, gêboa tau sa, mago ñac, tañ geoc Anôtônê bij lasê nañ, gêboa gôlôac dabuñ sa amboac tonan. ⁵ Aê gabe amac samob asôm bij awen ñatalôña, mago aê têtac gêwiñ kêlêlêc gebe aoc Anôtônê bij lasê. Nac tañ geoc Anôtônê bij lasê nañ, kêmoasiñ gôlôac kêlêlêc ñac, tañ kêsôm bij awen ñatalôña nañ su. Tageñ ñac teñ embe êwa ênê bij tau sa e êmboa gôlôac dabuñ sa, oc êtôm amboac tonanengeñ.

⁶ O lasitêwaac, aê embe jandêñ amac wacjasôm bij awen ñatalôña, oc janam amac sa amboac ondoc. Aê embe jasôm bij, tañ gêc lêlômgeñ nañ, lasê ma jawa kauc ñam sa me jaoc Anôtônê bij lasê ma jandôñ mêtê êndêñ amac atom, oc janam amac sa atom. ⁷ Gêñ tañ takôc kêtú tanam wê êsêpña amboac gasuc me kaliñgwan nañ, embe sêju me sênac ñalêñ tageñ ñapan, oc tajala ñaawa, tañ êsêac sebe sêju me sênac nañ amboac ondoc. ⁸ Ma dauc

embe êtañ meloc-meloc, go asa êmansañ tau atu ênac siñña. ⁹ Amacnêm biñ amboac tonañ. Amac embe asôm biñ ênêc awê atom, asôm biñ awen ñatalôñagen, oc sêjala biñ, tañ asôm nañ amboac ondoc. Amac oc asôm nêm biñ êsêp sawa. ¹⁰ Lau nomña nêñ awen tokain-tokain, mago awen samob tonjam. ¹¹ Aê embe jajala ñac ten awa ñam atom, go ñac, tañ kêsôm tau awa nañ, êlic aê amboac ñac jaba, ma aê oc jalic en amboac ñac jaba amboac tonañ. ¹² Amac amboac tonañ. Amac atu kêka-kêka moasin Ñalauña, tec ansom moasin, tañ emboa gôlôac dabuñ sa nañ, e ênam amac aucgen.

¹³ Amboac tonañ ñac, tañ kêsôm biñ awen ñatalôña nañ, eten mec êndên Anôtô gebe êkên moasin êwa biñ saña êndên en êwiñ. ¹⁴ Aê embe jaten mec jasôm biñ awen ñatalôña, go ñoc ñalau eten mec, mago ñoc kauc oc êjala ñam atom. ¹⁵ Biñ tau amboac ondoc. Aê gabe ñoc ñalau embe eten mec, nañ ñoc kauc eten êwiñ. Ñoc ñalau embe ênam wê, nañ ñoc kauc ênam êwiñ. ¹⁶ Nêm ñalau gen embe ênam danje Anôtô, go lau ñagêdô, tañ sêmoa nañ, sênac mata nêm mec ma sêsôm gebe “Biññanô” sêwiñ nañ amboac ondoc. Êsêac sêjam kauc biñ, tañ koten nañ. ¹⁷ Aôm oc gôjam danje Anôtô ñajamgen, tagen nêm mec gêboa lau ñagêdô sa gêwiñ atom.

¹⁸ Aê gajam danje Anôtô kêtú kasôm biñ awen ñatalôña kélêlêc amac samob suña. ¹⁹ Mago anja gôlôac dabuñ ñalêlôm embe jasôm biñ tokauc ñalô lemen ten gen gebe jandôn lau ñagêdôña, oc ñajam êlêlêc jasôm biñ awen ñatalôña ñalô 10,000 su.

²⁰ O lasitêwaac, taêm ênam biñ atôm ñapalê saun taên gêjam nec atom. Taêm ênam biñ atôm lau

kapôênj taênj gêjam. Mago lênj secja tec atôm ñapalê dedecmanj. ²¹ Apômtau kêsôm biñ teto gêc gebe “Aê jasôm biñ êndênj lau tônê janam lau jaba awen to janam lau, nanj sêsôm biñ jaba lanônj.

Mago êsêac oc sêkênj tanenj aê atom.”

²² Amboac tonanj biñ awenj ñatalônja kêtú lau-sêkênj-gêwiñwaga nênj ñabelo atom, kêtú lau-sêkênj-gêwiñ-atomwaga nênj ñabelo. Ma daoc Anôtônê biñ lasêña kêtú lau-sêkênj-gêwiñ-atomwaga nênj ñabelo atom, kêtú lau-sêkênj-gêwiñwaga nênj ñabelo. ²³ Gôlôac dabunj embe samob sêkac taunj sa ma samob sêsôm biñ awenj ñatalônja, go lau ñagêdô me lau samuc, tanj nasêwiñ nanj, oc sêsôm biñ amboac ondóc. Oc sêsôm gebe meloc kêtê amac. ²⁴ Mago samob embe seoc Anôtônê biñ lasê ma ñac samuc tenj me ñac jaba tenj embe naêwiñ, oc samob nênj biñ epenj to êmêtôc enj ²⁵ e biñ, tanj kêsij tau gêc nê ñalêlôm nanj, êtu awê, go êu tau lanônânô êndênj nom etoc Anôtô sa ma êsôm lasê ênêc awêgenj gebe “Anôtô gêmoa gêwiñ amac biññanôgoc.”

Dangôm nênj gé ñ samob ñapep sawa

²⁶ O lasitêwaac, biñ tonanj ñam amboac ondóc. Amac embe akac taôm sa, go ñac tenj êpuc wê tenj sa, tenj êndônj mêtê, tenj êsôm biñ, tanj gêc lêlômgenj nanj, lasê, tenj êsôm biñ awenj ñatalônja ma tenj êwa biñ tau sa. Gênj samob tonanj ñai anjôm êtu amboa gôlôac dabunj saña. ²⁷ Lau embe sêsôm biñ awenj ñatalônja, go ñac luagêc me têlêac sêsôm biñ ma êtôm. Êsêac sêsôm biñ sêndênanj taunjenj ma ñac tenj êwa biñ tau sa. ²⁸ Ñac êwa biñ saña tenj embe êmoa atom, go ñac êsôm biñ awenj ñatalônja ênam tau tônj êndênj gôlôac dabunj, êsôm biñ ênêc enj tau to Anôtônagenj.

²⁹ Nac luagêc me têlêac seoc Anôtônê biñ lasê ma lau ñagêdô sênsaê biñ tau. ³⁰ Anôtô embe eoc biñ, tañ gêc lêlômgenñ nañ, teñ lasê êndênñ ñac teñ, tañ gêngônñ gôlôac ñalêlôm nañ, go ñac, tañ kêsôm biñ gêmoa nañ, êoc nê biñ tôñ acgom. ³¹ Amac samob atôm gebe aoc Anôtônê biñ lasê asôm ajô taôm-ajô taômgenñ e andônñ lau to alênñ biñ lau samob. ³² Lau seoc biñ lasêña nêñ ñalau tañenñ wamu êndênñ êsêac, tañ seoc biñ lasê nañ, ³³ gebe Anôtô kêtû gêñ wauc-waucgenñ ñaAnôtô atom, kêtû biñmalô ñaAnôtô.

Mête tañ sêgôm anğa Anôtônê launênñ gôlôac samob nañ, sêngôm anğa amacnêm amboac tonanñ gebe ³⁴ Gôlôac embe sêkac sa, go lauo sênam taunñ tôñ. Alôc gebe sêsôm biñ nec atom. Êsêac sêkôninñ taunñ êtôm Anôtônê biñsu kêsôm. ³⁵ Lauo embe taênñ ênam gebe sêjala biñ ñagêdô êtu tôñ, go têtû kênac nêñ ñaci anğa taunñ nêñ êndumanñ. Gôlôac embe sêkac sa ma awê teñ embe êsôm biñ, oc êtu biñ majenñ. ³⁶ Taôm asôm acgom, Anôtônê biñ kêsa anğa amac taômgenñ nêm me gêsunñ tau gêdênñ amac taômgenñ gêwac me.

³⁷ Nac teñ embe êlic tau gebe ñac eoc Anôtônê biñ lasêña me êwê kainñ moasinñ Nalauña teñ, nañ êjala gebe biñ, tañ aê kato gêdênñ amac nañ, Apômtaunê jatu. ³⁸ Enñ embe êjala biñ tonanñ atom, oc amac ajala enñ atom amboac tonanñ. ³⁹ O lasitêwaac, amboac tonanñ atu kêka-kêka gebe aoc Anôtônê biñ lasê ma akô lau, tañ sêsôm biñ awenñ ñatalôña nañ, auc atom. ⁴⁰ Anğôm gêñ samob naêndênñgenñ ma êtôm ñagôlinñgenñ.

Apômtau Jesu gêdi sa

¹ O lasitêwaac, aê jakêñ puc amac gebe taêm ênam ñawae ñajam êtiam. Aê kasôm ñawae ñajam tau lasê gêdêñ amac ma amac akôc sa ma ñawae ñajam tau kêpuc amac tôñ akô ñajaña. ² Embe akôc ñawae ñajam, tañ kasôm lasê gêdêñ amac nañ tôñ, go ênam amac kêsi. Mago embe akôc tôñ atom, oc akêñ êwiñ ñaôma.

³ Biñ ñamataña, tañ kakêñ gelom amac nañ, gelom aê amboac tonañ gebe Kilisi gêmac êndu kêtú aêacnêñ secña kêtôm teto gêc. ⁴ Êsêac sêsuj enj ma Anôtô gêñu enj sa gêdêñ bêc kêtú têlêac kêtôm teto gêc. ⁵ Enj geoc tau lasê gêdêñ Kepa su acgom, go gêdêñ êsêac 12. ⁶ Go geoc tau lasê gêdêñ lasitêwai, tañ sêlêlêc 500 su nañ, ma sêlic enj sêwiñ taunjen. Lau tau nêñ taêsam tec mateñ jali sêmoa ma ñagêdô sêmac êndu su. ⁷ Go geoc tau lasê gêdêñ Jakobo su, go gêdêñ aposolo samob.

⁸ Enj geoc tau lasê gêdêñ samob su, go kêtú ñamuanô tau enj geoc tau lasê gêdêñ aê amboac tonañ, tec katôm ñapalê, tañ têna kêkôc enj keso têm. ⁹ Aê katu aposolonêñ ñac ñamuña teñ. Aê katôm gebe sêsam aê gebe aposolo atom, gebe aê kêjanda Anôtônê gôlôac dabuj. ¹⁰ Mago Anôtônê moasiñ kêkêñ aê katu aposolo. Ma ênê moasiñ, tañ kêkêñ gêdêñ aê nañ, ñanô masi atom. Aê gajam kôm kapôênj kêlêlêc êsêac samob su, mago aê tauc gagôm atom, Anôtônê moasiñ, tañ gêwiñ aê nañ gêgôm. ¹¹ Mago mêtê tau aê to êsêac ajam kêtôm taugenj ma amac tec akêñ gêwiñ.

Ñacmêtê oc sêndi sa

12 Aêac ajam mêtê gebe Anôtô gênu Kilisi gêdi sa anğa nacmatênê. Ma amboac ondoc amacnêm lau nacgêdô sêsôm gebe nacmatê oc sêndi sa atom nec. 13 Nacmêtê embe sêndi sa atom, oc Anôtô ênu Kilisi gêdi sa atom amboac tonanğen. 14 Kilisi embe êndi sa atom, oc jaen, tağ aêac ajac gêdên amac nağ, nanô masi ma amacnêm akên gêwiğ nanô masi amboac tonanğen. 15 Embe amboac tonanğ, oc aêac atu lau, tağ awa biğdansanğ sa kêpi Anôtô, aêac awa sa gebe Anôtô gênu Kilisi sa, mago en embe ênu nacmatê sa atom, nağgo gênu Kilisi sa atom amboac tonanğen. 16 Anôtô embe ênu nacmatê sa atom, nağgo gênu Kilisi sa su atom amboac tonanğ. 17 Mago en embe ênu Kilisi sa atom, oc akên êwiğ naôma ma amoa tonêm secgenğ napağ. 18 Ma êsêac, tağ sêkên gêwiğ Kilisi ma sêmac êndu su nağ, sêjağa amboac tonanğen. 19 Aêac embe takên matenğ Kilisi êndênğ têm tamoia nom tonecğagenğ, go lau sêlic aêac tatu gên gêbac ma taên walô aêac êlêlêc lau nacgêdô samob su nêngenğ. 20 Mago Anôtô gênu Kilisi gêdi sa anğa nacmatênê sugac. En kêtü lau, tağ sêmac êndu su nağ, nêğ namêc. 21 Namalac tagenğ kêtü tamac êndu nağamôkê, ma namalac tagenğ kêtü dandi sa anğa nacmatênêğ nağamôkê. 22 Biğ tau amboac tonec gebe Adam gêbiğ aêac tônğ, tec samob tamac êndu, ma Kilisi gêbiğ aêac tônğ, tec samob matenğ jali êsa. 23 Mago samob matenğ jali êsa êndênğ-êndênğenğ êtôm nêğ noc. Kilisi kêtü namêc, go êsêac, tağ têtü ênê lau nağ, sêndi sa êndênğ noc en êmu êmênğa. 24 Su, go Kilisi ênac dabiğ gênğ samob. En oc ensenğ gôliğ to naçlai ma najağa samob su, ma êkênğ gôliğ tau êndênğ Tama Anôtô. 25 Gôliğ kiğğa

gêjac Kilisi ηawae e Anôtô êkêη ηacjo samob sêsô enj akainj ηalabu acgom. ²⁶ Go êtu ηamu ensenj ηacjo gêmacanô tau su. ²⁷ Teto gêc gebe “Gêη samob kêsô enj akainj ηalabu.” Teto gebe “Gêη samob kêsô enj ηalabu,” mago binj tonec gêc awê gebe ηalô Gêη samob kêkanônj ηac, tanj kêkêη gêη samob kêsô enj ηalabu nanj, gêwiη atom. ²⁸ Gêη samob êsô Latu ηalabu su acgom, go Latu tau êsô ηac, tanj kêkêη gêη samob kêsô enj ηalabu nanj, ηalabu amboac tonanj, gebe Anôtô ênam gôliη gêη samob ênam aucgenj.

²⁹ Lau tanj sêliη sanju sêjô ηacmatê nanj, oc sêngôm amboac ondoc. ηacmatê embe sêndi sa atomanô, go êsêac sêliη sanju sêjô ηacmatê su êtu asagenja. ³⁰ Ma aêac amboac ondoc. Aêac amoa jageo kêtôm bêc samob kêtû gêη ηaclai gebe ensenj aêacna nec kêtû asagenja. ³¹ O lasitêwaac, binjnanôgoc, aê gêmac êndu kêtôm bêcgenj. Aê kasôm binj tonanj kêtû amac atu ηoc waec, tanj gêc gêwiη aêacnêη Apômtau Kilisi Jesu nanja. ³² Aê gajac sinj gêdêη bôc ηaclai anja Epese. Aê embe janac sinj tau êtu binj ηamalacnagenj, oc ênam aê sa amboac ondoc. ηacmatê embe sêndi sa atom, go taniη to tanôm gêη tanac ηawaegenmanj, gebe ηaelenj oc tamac êndu.

³³ Ansau taôm atom. Embe asêlêη awiη lau sec, oc ensenj nê mêtê ηajam su. ³⁴ Tekwem saki êsa ηapep ma anjôm sec êtiam atom. Aê jasôm binj tonec e janjôm amac majem êsa gebe Amacnê m lau ηagêdô sêjam kauc Anôtô.

Aêac oc dandi sa toôliηenj

³⁵ Lau ηagêdô oc têtû kênac gebe “ηacmêtê oc sêndi sa amboac ondoc. Ma embe mêηsêpi, oc sêkôc ôliη amboac ondoc.” ³⁶ Melocma. Gêη

tañ kôsê nan, embe êtu palê atom, oc êpoa atom. ³⁷ Embe ôsê gêñ, oc ôsê ñadambê, tañ êlêc êpi êmên nan atom, oc ôsê ñamatugen, amboac jañgom me gêñ ñagêdô ñawê. ³⁸ Anôtô êkên ñanô êndên ñawê êtôm taê gêjam ma êkên ñanô tokain-tokain êndên ñawê êndên-êndêngeñ. ³⁹ Gêñ samob ôliñ têtôm tañ atom. Ñamalac ôliñ teñ ma bôc ôliñ teñ ma moc ôliñ teñ ma i ôliñ teñ. ⁴⁰ Ñanô undambêña to ñanô nomña gêc gêdên-gêdêngeñ amboac tonañ. Mago gêñ undambêña ñawasi teñ, ma gêñ nomña ñawasi teñ. ⁴¹ Oc ñawasi teñ ma ajôñ ñawasi teñ ma utitalata ñawasi teñ. Ma utitalata tonañ ñai ñawasi gêdên-gêdêngeñ amboac tonañ.

⁴² Êndên noc ñacmatê sêndi saña nan, oc amboac tonañ. Sêsê gêñ, tañ ê su nan, ma gêñ teñgeñña oc êndi sa. ⁴³ Sêsê ôli ñaôma ma ôli ñawasi oc êndi sa. Sêsê ôli palê-palê ma ôli toñaclai oc êndi sa. ⁴⁴ Sêsê ôli nomña ma ôli ñalauña oc êndi sa. Embe ôli nomña ênêc, go ôli ñalauña ênêc amboac tonañgeñ. ⁴⁵ Amboac teto gêc gebe “Ñac ñamataña, Adam, kêtù gêñ mata jali.” Mago Adam ñamuña eñ ñalau, tañ kêkên aêac dangôn maten jali. ⁴⁶ Ôli ñalauña mênkêsa kêtù ñamata atom, ôli nomña gêmun, go ôli ñalauña kêdaguc. ⁴⁷ Ñamalac ñamataña eñ anga nom, tec kêtù gêñ nomña. Ñamalac kêtù luagêcña gêmên anga undambê. ⁴⁸ Lau nomña têtôm ñac nomña tonañ, ma lau undambêña têtôm ñac undambêña tonañ. ⁴⁹ Aêac tec tawê kain ñac nomña lanô nec, oc tawê kai ñac undambêña lanô amboac tonañgeñ. ⁵⁰ O lasitêwaac, biñ tonec tec jasôm gebe Aêac ôliñ to dec tonec tawê kain Anôtônê gamên atom. Ma gêñ, tañ ê su nan, oc êwê kain gêñ teñgeñña atom.

⁵¹ Anô acgom, aê jasôm biñ ñalêlômña tenj êndênj amac gebe Aêac samob oc tamac êndu atom, mago Anôtô oc êpô aêac samob ôlinj ôkwi kainj tenj êsa. ⁵² Biñ tau êsa sep tagenj ma eb tagenj êndênj dauc êtañ ñamuña. Dauc tonañ embe êtañ, go ñacmatê oc sêndi sa toôlinj tenjenña ma Anôtô oc êpô aêac olinj ôkwi kainj tenj êsa, ⁵³ gebe gênj tonec, tañ ê su nañ, oc êsô gênj tenjenña sa amboac ñakwê, ma gênj tonec, tañ êmac êndu nañ, oc êsô gênj, tañ êmac êndu atomña nañ sa. ⁵⁴ Mago êndênj tañ gênj tonec, tañ ê su nañ, oc êsô gênj tenjenña sa, ma gênj tonec, tañ êmac êndu nañ, oc êsô gênj, tañ êmac êndu atomña nañ sa, go biñ, tañ teto gêc nañ, êtu anô gebe “Ñac tañ kêku ñacjo tulu nañ, gesenj gêmacanô tau su.

⁵⁵ O gêmacanô tau, aôm kôku ñacjo tulu ñañanô gêc ondoc.

O gêmacanô tau, nê m kê m tau ondoc.”

⁵⁶ Sec kêt u gêmacanô ñakê m, ma biñsu kêt u sec ñañaclai. ⁵⁷ Mago danje êndênj Anôtô, tañ kêkênj aêac taku ñacjo tulu kêt u aêacnênj Apômtau Jesu Kilisîña.

⁵⁸ O ñoc lasitêwaace, amboac tonañ atu lau ñajaña to amoa nê m ñañênj. Anam Apômtaunê kôm ênam amac auc ñapanj. Ma ajala gebe kolenj, tañ anam êtu Apômtauña nañ, oc anam ñaôma atom.

16

Da tanam Anôtônê lau saña

¹ Galoc biñ êpi awa ênam Anôtônê lau saña. Angôm êtôm biñ, tañ kajatu gêdênj gôlôac dabun Galatana gebe sênjômña nañ. ² Êtôm woke ñabêc ñamataña samob amac samob êndênjêndênjenj anac

awa sa ênêc tauņa êtôm gêñ, tañ gêc amacña nan, ec êndên tañ jaô lasê amac nan, ajon da sa ñalên ñawapac atom. ³ Aê jaô lasê amac su acgom, go jasakinj lau, tañ amac alic éaêac têtôm nan, topapia êwa êsêac saña sêna Jerusalem gebe sêkênj nêmoasinj êndênj lau ônê. ⁴ Embe jalic êtôm gebe tauc jasêlênj, go êsêac sêsêlênj sêwiñ aê.

Paulu tae gêjam nê lênj ñagêdô

⁵ Aê jana Makedonia su acgom, go jandênj amac jawac, gabe jasa Makedonianagenj jawac. ⁶ Aê oc jamoa jawiñ amac ñasawa ec, moae jamoa e komô êmbacnê. Go amac anam aê sa to akênj aê jasa ñoc lênj ñagêdô êtiam. ⁷ Aê gabe jalic amac têlagenj ma jawi amac sinj sebenj atom. Aê taêc kêka gebe Apômtau embe êlôc sa, go janğônj jawiñ amac ñasawa ec baliñ. ⁸ Aê jamoa Epese tonec e Pentekost êmbacnê, ⁹ gebe katam tej gêlêc su samucgenj gêdênj aê, tec janam kôm toñanôgenj, mago ñoc soño-soño taêsam tec sêmoa.

¹⁰ Timote embe êwac, nanj amoasinj enj ec ôli andanj amac gebe enj gêjam Apômtaunê kôm kêtôm aê tauc. ¹¹ Tej êlic enj amboac gêñ ñaôma atom. Anam enj sa to akênj enj tobiñmalôgenj êndênj aê êmu êmênj êtiam, gebe aê to lasitêwai aônj enj.

¹² Biñ êpi lasinji Apolo amboac tonec. Aê kateñ enj kêtú dim taêsam su gebe êwiñ lasitêwai êndênj amac êwac. Mago enj taê gêjam gebe êwac galoc atom, ñasawa tej embe êtap lênj ñajam tej sa, go êwac.

Paulu gêjac mata nê biñ

¹³ Anam jali to akênj êwiñ ma akô ñajaña atôm ñacgenj. ¹⁴ Anğôm nêmgênj samob totêmtac êwiñgenj.

15 O lasitéwaac, amac ajala Stepana to nê gôlôac. Êsêac lau buña namataña anğa gamêñ Akaiña ma sêkêñ tauñ sêjam sakin Anôtônê lau sêjac nawaegeñ. 16 Aê jalêñ biñ amac gebe asô lau amboac tonañ ñalabu êtôm asô êsêac samob, tañ sêjam sakin to sim tauñ su sakin tonañña nañ, ñalabu amboac tonañ. 17 Aê têtac ñajam gebe Stepana agêc Potunata ma Akaika dêdêñ aê sêmêñ sêjô amac samob su. 18 Êsêac tonañ sêlau amac to aêacnêñ ñalêlôm. Tec atoc lau amboac tonañ samañ.

19 Gôlôac dabuñ Asia Sauñña awen gêjac amac. Akwila agêc Priska to gôlôac dabuñ, tañ sêkac sa anğa êsêagêcnêñ andu nañ, awen gêjac amac ñanô kêtú Apômtauña. 20 Lasitéwai samob awen gêjac amac. Aê moalêc taôm to akôc taôm sa êtôm Anôtônê lau nêñ mêtê.

21 Aê Paulu tauc kato biñ aoc gêjac amacña tonec ña tauc lemoc. 22 Ten embe têtac êwiñ Apômtau atom, oc Anôtô êpuc boa eñ, Marana tê (ñam gebe O Apômtau ômôêñ). 23 Apômtau Jesu nê moasiñ wacêpi amac. 24 Aê têtac gêwiñ amac samob, tañ Kilisi Jesu gêbiñ aêac tôñ nañ.

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb